

Передплата
 «РУСЛАНА» вносять:
 в Австрії:
 на цілий рік . . . 20 кор.
 на пів року . . . 10 кор.
 на четверть року . . . 5 кор.
 на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:
 на цілий рік: зі щоденною
 висилкою 7 доларів, або 12
 рублів; з висилкою двічі
 в тиждень 5 1/2 долара, або 10
 рублів; з висилкою що субо-
 ти 4 1/2 долара, або 9 рублів.
 Поодинокі числа по 10 сот.

Телефон Редакції ч. 1484. — Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русляновх псалмів М. Шапкевича

Виходить у Львові що дня крім неділь руских свят о 5 1/2 год. по полудни.
 Редакція, адміністрація експедиція «Руслана» при ул. Оссолинських ч. II. партер (фронт від ул. Тихої). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в ясажі Гавмана.
 Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Реклямації неопечатані є вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надіславі» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Ще кілька слів про українсько-руський університет.

(З нагоди передовиці краківського Czas-у ч. 309. з 11. липця 1910).

Sine ira et odio.

Останні сумні події в львівському університеті дала привід, що польське дневникарство заговорило знов про справу українського університету. Можна би з того сподівати ся певної користі і вияснення обопільних поглядів і домагань та наостанку зближення і порозуміння обидвох спорядчих сторін, що сю справу з кровавого університетського Совища перенесено на дневникарські стовпці, колиб справді сю справу обговорювано безсторонню, предметово, річево. Бо таке лише обговорюванє справи може довести переогодом до втихомирення розбурханих пристрастей, до вияснення сего вельми запутаного і трудного питання, до зближення і порозуміння, яке може творити основу до єго розв'язки і полагоди.

На жаль однак польське дневникарство, хоч все запевняє, що нічого не має проти заснованя окремого укр. руского університету, іде майже без висмки за голосами віч скликуваних всепольскою молодежю або всепольськими проводирями, котрі прямо відказують всякої культури укр. рускому народови, значить, з гори вже відказують єму тим самим права і спромоги на сю найвисшу сьвятиню науки і культури.

В ч. 143. «Руслана», з 12. липця с. р. виказав я, як львівський Przegląd так собі від руки осудив Русинів, що зовсім не мають наукової словні (термінології), наукового письменства, ані відповідного засобу учених. Думаю, що у відповіді виказав я доволі ясно, як безосновне є се запевнюванє Przegląd-у.

Але як раз того самого дня, коли печаталась моя відповідь «Przegląd-ови», появилась в краківському «Czas-і» не едовиця п. з. «O uniwersytet ruski» з покликанєм (се вельми дивно і знаменно!) на всепольску часопись «Rzeczpospolita». Опираючись на виводах сеї всепольскої часописи, обговорює Czas услівя і обставини, в яких булиб можливі засновини українсько-руского університету. На жаль і в тих виводах «Czas-у» находитмо багато неточностей, невірностей і хибних поглядів, котрі для вияснення і виказаня дійсної правди, бажаю тут спростувати.

«Czas» починає запевненєм, що ніхто тепер не повірить руским наріканям на недостачу руских народних шкіл, бо їх єсть більше як польських, отже жалі на недостачу рівноправности показують ся безосновними. Хоч властивим взірзом мого розгоріти про університетське питанє, однак мимоходом доторкну ся і наведеного тут загальника про більшість руских народних шкіл в Галичині, з котрим можна дуже часто зустрінути ся не лише в польськїм дневникарстві, але й в промовах польських послів в соймі і в державній радї.

Треба передовсім зазначити, що ті, котрі висловлювали такі запевнюваня, що руских народних шкіл в Галичині єсть більше, як польських, мали перед очима загальне число шкіл, але й з такого погляду се запевненє не відповідає давню вже дійсній правді, бо з урядового звіту ц. к. Ради шк. кр., предкладаного щорічно кр. соймави, можна впевнитися, що навпаки загальне число польських шкіл в Галичині єсть більше як руских. Алеж треба тут додати, що в тим загальнім числі переважають одноклясївки і сї є в значній часті рускі. Тимчасом мало єсть руских дво- і триклясївок, чотироклясївок ледви кільканайцять, а нема ані одної рускої школи 5- і 6-класової і виділової. Колиб отже ті, що запевняють про перевагу руских шкіл над польськими, почислил число кляс з польськими і з руским язиком викладним, тоді обчисленє випало б вельми в некористь руских шкіл. Ради громадські по містах і місточках, мимо значної переваги руского населеня, не допускають до заведеня рускої викладної мови в тих школах, бо руске населенє, мимо переваги чисельної в місті, чи місточку, находит ся в громадській радї в меншості. Отже се покривденє руского населеня на подї народного шкільництва признають навіть безсторонні Поляки і тому наведено про сю справу запевненє Czas-у не є згідне з дійсним станом, з правдою, а всяке тен-

О. П. А. Шеган (P. A. Sheehan).

Мій новий сотрудиник.

Оповіданє із записок ірландського пароха.
 Переклав Володимир Держирука.

(Дальше).

— Не так скоро, молодче! Дайте мені добу до надуми а дам вам такий спис тем, що остовпїте. Обіцяйте мені однак, що з них виберете одну.

— Добре. Обіцяю. Перепрашаю, пощо беруть отець парох мої папері?

— До себе. Нехай будуть сконфісковані.

Глядів на них так, веначе йшли вони на огонь. Так певно на пів з гордостю, на пів з болем а цілком з резигнацією гляділа мати Маккавейв на свої діти, що йшли на муки.

— Не бійте ся, — сказав я. — Не підуть до печи, особливо, не піде там проза. Що до поезії, то цілком за них не можу ручити. А тепер до побаченя; пам'ятайте про обіцянку.

Я додержав слова, хоч се стояло мене чимало труду; я мусів заглядати до кладовища минувшини, відгребувати кістяки замислів, так радо колись підиривятих, а опісля спокійно зложених до гробів. Вкінці найшов я серед документів, листів і т. д. полинїлий, помятий папір, звязаний стяжкою колись червоною а тепер зблякованою і перебутвілою. Урвала ся в моїх руках і показала мені сні мої зперед сорока літ. Чиж мушу додавати, що сї сні або не здійснили ся до тепер цілком, або здійснили ся та

не вповні? Займали вони три великі картки, вповнені ось чим:

Теми, які маю виробити в будучности.

I. Філософія.

- 1) Вплив Плятона на примітивне християнство.
- 2) Вплив Арістотеля на Церков в середних віках.
- 3) Ново-платонїзм.
- 4) Докази сьв. Августина про безсмертність душі.
- 5) Теорія атомів Демокрита і новочасні відкритя в області астрономії.
- 6) Вплив індукційної філософії на новочасне невірство.
- 7) Чи Спінода був атеїстом?
- 8) Чи Картезіє є творцем новочасного раціоналізму?
- 9) Докази сьв. Анзельма про єствованє Бога.
- 10) Доказ космологічний сьв. Івана Дамаскина.
- 11) Доказ з інтуїції.
- 12) Як виглядає новочасний пантеїзм?
- 13) Ідеалїзм християнський.
- 14) Мальгрант і Фенльон*).
- 15) Боецій.
- 16) Католицькі філософи XIX. столїтя.
- 17) Зв'язь тіла і душі (Тертуліан).
- 18) Наука халдейська про душу.
- 19) Ідея особистости.
- 20) Ідентифікація жита і руху.
- 21) Мен де Біран**).
- 22) Популяризованє філософії католицької.

II. Історія Церкви.

- 1) Школа александрійська.
  - 2) Твори Климентія.
  - 3) Ориген і його твори.
  - 4) Ефрем сирійський і його твори.
  - 5) Аполлогети.
  - 6) Три Кападокійці.
  - 7) Юліан і сучасні.
  - 8) Собор нікейський.
  - 9) Сьв. Августин і донатисти.
  - 10) Сьвяті в катакумбах.
  - 11) Дисциплїна тайни.
  - 12) Лідійські і нітрейські анахорети.
  - 13) Стилїтї.
  - 14) Причастє в первісній Церкві.
  - 15) Понятя середних віків.
  - 16) Справа Гонорія.
  - 17) Гільдебранд.
  - 18) Александер VI. і Савонароля.
  - 19) Повстанє і зріст законів.
  - 20) Вплив ірландських монахів на європейський континент.
  - 21) Школи філософічні.
  - 22) Порт-Рояль. Паскаль. Ніколь. Арнольд.
  - 23) Повстанє і зріст енсєвізму.
  - 24) Галіканїзм і національні церкви.
- (Дальше буде).

* Мальгрант Микола (1638—1715) і Фенльон Францішок (1651—1715), французькі філософи християнські. М. славний задля свого твору «De la recherche de la verité», Ф. із своїх успішних виступів проти сучасного янсєнізму і галіканїзму. — Пр. пер.

** Мен де Біран (1766—1824), франц. філософ, відновитель франц. психології. — Пр. пер.

денційне накручування не тільки не причиняє ся до порозуміння, але навпаки викликає розятрєнє.

Лишаючи отже на боці сю справу народного шкільництва, котра не лучить ся тісно з університетским питанєм, перейду до сего останного.

Rzeczpospolita, за котрою се повтарає Czas, вичисляє услівя, від котрих булиб зависимі засновини окремого укр. руского університету, а такими услівями уважають обі сї часописи: 1) достаточне число руских габілітованих сил наукових; 2) безпеку польского характеру львівского університету; 3) спровадженє рускої політичної роботи на спокійнійший шлях і понеханє оклику сліпої ненависти і кровавої насили.

Поставивши сї услівя, від яких роблять зависимими засновини укр. руского університету, обидві згадані часописи обговорюють відтак кожду з наведених трєх точок. А іменно запевняють, що на основі розпорядку з р. 1882. про викладну мову в львівскім університеті кождей науковий трудовник руский може без перепони габілітувати ся яко доцент з рускою викладною мовою і може одержати руску катедру. А на доказ сего запевненя наводять Rzeczpospolita і Czas, що Русини мало користували ся тим і на правн. виділі габілітував ся яко доцент др. Стебельський і осягнув катедру карного права, габілітував ся до того самого предмету др. Добрянський, котрий не осягнув катедри, бо вже була занята, габілітував ся на останку др. Дністрянський і осягнув катедру цивільного права а відтак ніхто не зголосив ся до габілітації. На філософічнім виділі габілітував ся др. Колесса і осягнув катедру рускої мови й літератури, габілітував ся др. Студинський і осягнув другу таку катедру, габілітував ся до того самого предмету др. Іван Франко (котрий розумів науку так, як се доказав розвідкою про Міцкевича п. з. „Поет зради“) і був прийнятий університетом, але відкинений політичними властями; на останку катедру всесвітної історії одержав закордонний Русин Грушевський. Крім того перед двома роками габілітовало ся до географії і до цивільної процедури двох молодих трудовників (проф. др. Ст. Рудницький і судов. адюнкт. Вергановський—Ред. Русл.) а справа утвореня для них катедр є саме тепер предметом переговорів.

На основі тих виводів, котрі вимагають значного спростованя і доповненя, як се дальше викажу, запитує Czas, чи Русинам роблено які перепони і відповідає на се питанє, що відкинено лише одну габілітацію і запевняє, що для руских доцентів творено вельми поквально катедри, бо скоро найшов ся другий доцент руск. мови й літератури, утворено другу таку катедру, хоч польска література (обширнійший предмет) мав тоді лише одну катедру, а таких кандидатів (як Хмельовский) було багато. Колиж зголосили ся два нові доценти (др. Рудницький і др. Вергановский) правительство вставило для них зараз покритє в бюджеті на катедри і булиб уже іменовані, колиб з сею справою не злучили ся (?) тепер переговори в університетській справі!

Отсі дані наведені Czas-ом не згідні в значній часті з дійсною правдою а наслідком сего і висновки роблені на тій підставі є невірні і тому я приневолений дещо спростувати і доповнити. Czas промовчує зовсім, що зголошував ся по смерті проф. Олександра Огоновского до катедри цивільного права доцент др. Кость Левицкий, теперішній голова укр. руского клубу, і то двома наворотами і обидва рази львівський правничий виділ опер ся єго габілітації, хоч єго розвідку габілітаційну пражский професор др. Отт переглянув і признав зовсім відповідною. Коли заходи д-ра К. Левицкого остали

безуспішними, зголосив ся новий кандидат, по студиях дворічних на університетах у Відні і в Берліні, др. Михайло Зобков, котрий напечатав обмисту розвідку Über die Teilpacht nach österreichischem und römischem Recht, однак проф. др. Тіль відкинув сю працю. О скільки оправданє з наукового становища було відкинєнє сєї габілітаційної розвідки д-ра Зобкова, не хочу тут доказувати, вважаючи себе з заводу непокликаним до того. Однак згадаю тут, що віденські професори, радники Дюра Грінгут і Пфаф виразно заявили по прочитаню сєї розвідки, що готові були д-ра Зобкова габілітувати на основі сєї розвідки, але не хотять львівскому університетови робити такої немилої демонстрації. Тимчасом професор цивільного права в Загребі др. Спевец, з котрим я познакомив ся в делегациях, заявив мені, що зробив отверто з тої нагоди докір проф. Тільови, а відтак габілітував др. Зобкова на основі згаданої розвідки, про котру була також похвальна рецензия в Jurid. Zeitschrift видаваній пок. Шефлем і ин. в Штутгарді, як і про інші правничі розвідки д-ра Зобкова. Додам ще, що міністерство просвіти відносить ся до д-ра Зобкова в ріжних правничих справах о виданє заводою оцінки вважаючи єго поважним, ученим правником (болгарске міністерство іменовало було др. Зобкова професором університету в Софії, а тепер він є при краєвм правительстві в Сараєві в кодифікаційній комісії).

Щоби не допустити д-ра Зобкова до катедри по пок. Огоновским, львівский правн. виділ висунув відтак яко кандидата Поляка д-ра Долинського, котрий габілітував ся в рускій мові (хоч єї не вмів добре), але що рускі слухачі не записували ся на єго виклади, перейшов він на польску катедру, а на порученє виділу вислано на студії до Липска за стипендією д-ра Стан. Дністрянського, котрий тепер займає катедру цивільного права.

Такі самі перепони роблено проф. д-рови Студинському, коли на основі обмистої розвідки про Пересторогу зголосив ся до габілітації на катедру рускої мови і літератури з особливим углядженєм церковно-словянського язика і письменства (о що старав ся головно з огляду на питомців духовної семінарії пок. Кардинал др. Сембратович) тоді, коли по пок. д-рі Омеляні Огоновским заснував сю катедру д-ра Колесса.

Сю розвідку д-ра Студинського відкинув філософ. виділ, а оскільки було се оправданє з наукового становища, нехай посьвідчить отся подія. Др. Студинський не зразив ся сим поступком львівского університету, а звернув ся до Кракова, де на основі тої сєї розвідки габілітував єго на ягйлоньскім університеті проф. Третьак, а по скінченій габілітації, коли новому доцентови склали професори градуляції, проф. Анатоль Левицкий уцілував доцента і промовив до него сї знаменні слова: „Cieszę się, że mogliśmy wynagrodzić Panu krzywdę wyrządzoną przez uniwersytet lwowski. Др. Студинський переніс відтак габілітацію на львівський університет, але поки осягнув катедру, перейшов цілий ряд перепон, які складають ся на сумну історію, а на жаль допомагали до тих перепон на сором і редакція „Діла“ (можна заглянути до дотичних річників) і деякі інші наші людиці, що видають себе такими горячими поборниками за укр.-руским університетом.*) Дальше примітити треба, що й проф. Колесса прийшов сюди яко доцент з черновецкого університету.

Перед чотирма роками зголосив ся був на філософічнім виділі до математики з габілітацією професор V-ої гімназії львівской др. Володимир Левицкий по відбутих студиях на університетах в Гетиндзі і в Берліні, відомий з численних наукових розвідок в рускій, польській і німецькій мові.

Однак проф. Пузині видала ся габілітаційна розвідка д-ра Всл. Левицкого невідповідною і тому порадив її принатно взяти назад. Тимчасом проф. пражской політехніки др. Пулюй предкладав опісля сїю розвідку до оцінки заводовому професорови математики в Празі (в сїй хвилі не тямлю єго імени) і сєї професор також признав, що праця зовсім вдоволяюча. Проф. Левицкий зражений сим поступком залишив дальші заходи.

Пригадую дальше, що д-ра Мильковича, що зголошував ся тут до історії східної Європи, відпавив філософ. виділ а він відтак габілітував ся в Чарнівцях і є там професором. Так само перший раз відкинено габілітацію п. Вергановского і аж за другим разом єго габілітовано до цивільного поступованя.

(Конець буде).

*) Годить ся тут пригадати, що тоді, коли рускі посла вивднували катедри рускої історії, літератури і т. д., акад. віче, на котрім верховодила ин. Косевич, Старосольский і ин., патувало тих послів, що они дістають „трінкгельди“ від правительства в формі університетских катедр.

Урядова заява

в справі останних подій на львівскім університеті.

Півурядовий Fremdenblatt подав у недільнім числі під наголовком »Die Vorfälle an der Lemberger Universität« таку заяву:

„Про найновіші події в львівскім університеті подали дзєвники суперечні описи. З огляду на се оповіщуємо доставлений нам опис тих сумних подій, зладжений на основі урядових жерел.

Вже в маю с. р. появляли ся позначки можливої близької заціпки між польскими і рускими студентами з приводу справи заснованя українского університету у Львові, однак тоді вдало ся відповідними способами завчасу запобігти такому вибухови заціпки.

В останніх дзєх червця власти довідали ся, що з рускої сторони задумано на 1. липця демонстрацію в університеті. З уваги на се поліція зарядила приміщенє більшого відділу близько університету.

Дня 1. липця по 8. год. рано зібрало ся над 300 руских студентів в III. салі на першім поверсі університету. Надходили они один по другим, на улиці впадало в очи, що багато з тих студентів мали грубі палиці. На зборах урядженя без приписаного попередного дозволу ректора, серед галасу прийнято резолюції в справі заснованя руского університету у Львові. Того дня з влімкою кількох мало слуханих предметів не було ніяких викладів, отже в тім часі тільки малє число польских студентів було на університеті. Почувши галас з салі, де були зібрані Русини, сподівали ся они нападу на ректорську канцелярію, положену на тім самім поверсі близько III. салі, і забарикадували доступ до неї лавками, винесеними з одної салі. На підставі зізнань сьвідка секретаря університету д-ра Йордана польскі студенти, заняті сим будованєм барикади, яких число др. Йордан означає на 20, а чинний там комісар поліції на 40, зараз послухали єго зазиву, щоб усунути ся.

В тій хвилі рускі студенти вийшли з III. салі і виступили на д-ра Йордана. А хоч він кликав до них, що зараз скаже усунути барикаду, Русини пішли наперед і почали розбивати палицями вікна і двері. Др. Йордан закликав голосно університетську службу, а сам побіг до ректорату, щоби телефонічно вівзати помочи. В тій хвилі з руского боку впали вистріли, ексцеденти вдарили на службу палицями, досками і полінами, при чім поранено трох університетских слуг. Русина Адама Коцка влучила куля в голову і він по полудни умер від рани. Далі один Русин дістав тяжку рану від кулі в коліно, а один Поляк рану колєну в коліно.

На перший відгук револьверових вистрілів впали до університету з двох боків уміщені

близко університетського будинку відділи поліції, з яких один був узброєний в карабіні з засадженими багнетами. Одна часть поліції обсадила входи, не випускаючи, ані не впускаючи нікого, а решта під проводом комісара поліції поспішила на перший поверх. Комісар поліції застав польських студентів за закритом коритаря. А що вистріли чув з правого боку, то звернувся зараз в ту сторону, себто до Русинів. Єго зазиву, щоби зараз перестали стріляти, бо инакше поліція уже оружия, послухано. Русинів інтерновано в трох салях, при входах і вікнах поставлено сторожу.

Повідомлена про сю подію державна прокуратура зараз вислала до університету двох слідчих судив. З порученя судової комісії придержано всі особи, які були на коритарі, бо они яко додумані наочні свідки події могли дати пояснене про її хід. Заряджена зараз ревизия тих осіб, між ними й польських студентів, які брали участь в події, вказала, що всі они були без оружия. У одного Русина, який не мав правного пашпорту на оружие, знайдено набитий бровнінг, а що бровнінг не був вистрілений і кляца була замкнена, повірено єго вясненю, що він носить оружие для особистої безпеки і оставлено єго на волі. Такий сам відемний вислід дала особиста ревизия приведених перед комісією руских експедентів, але в салях, де они перед тим були інтерновані знайдено, окрім закованих велізом палиць, 50 боксерів, 2 кастети, один ловецький ніж і більш 20 бровнінгів та револьверів, магазинки з патронами і патрони, при чім оружие було по части набите, по части свіжо вистрілене. А що в тих салях безпосередно перед тим знаходилися виключно рускі студенти, то видає ся оправданим припущенне, що они перед особистою ревизією позбули ся того оружя.

Вистріли, загалом коло 60, впали по части з вікон III салі, а по части в коритарі на против дверей коритаря до канцелярії ректорату. Сліди куль знаходять ся понад дверми, в самих дверях і також около пів метра над підлогою в дверях і стіні.

В першій третині коритаря було більше куль в стелі. Хоч се місце находить ся повисше становища руских студентів і по думці знавців рушникарства ті кулі мусіли бути вистрілені майже прямовісно, так, що й ті вистріли впали імовірно від Русинів, то все таки з огляду на запевнене, що ті кулі впали з польської сторони, походжене їх буде ствержене місцевою наочною військових знавців.

Що до Адама Коцка зізнала університетська служба, між якою є також Русини, й один руский гімназист, на якого Коцко впав, валячи ся на землю, зізнав, що Коцко дістав смертний постріл від своїх товаришів, коли біг назад до них. При нім знайдено набитий бровнінг з отвореною кляпою і ствержено, що один патрон був уже вистрілений.

Більш як 127 осіб, самих Русинів, увязнено презентивно. Між ними є 88 слухачів університету. Число увязнених зменшило ся в другім дни переслухання до 50.

Слідство веде ся в напрямі злочину з § 134. і § 84. к. в. (убийство і забийство, зглядно публичне насильство). Що до десяти увязнених вже на основі дотеперішного стану слідства вини можна вважати доказаною, особливо що до двох даних зізнаня свідків стверджують, що они стріляли до польських студентів.

Виклади на разі завішено, але іспити відбувають ся“.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

З дальшої адресової дебати в угорскім соймі замітна бесіда посла Мігалія (Румуна), який підніс, що менше число послів народностей в новім соймі не є впливом недовіря виборців, але причиною сего є насильства, з якими виступало правительство супроти народностей. Мимо сего сторонництво буде продовжати свою дотеперішну політику. Парламентарне пересилење, яке панує в Угорщині від десяти літ, можна усунути лише при помочи демократичного ви-

борчого права. Він уболіває над тим, що престольна бесіда не згадала ні одним словом про питанє народностей. Се питанє вступує одначе і лише заострило ся наслідком поступку теперішного правительства. Сторонництво народностей старало ся вести все політику згідну з інтересами краю, династії і монархії і ніколи не переступило тих границь. Опісля обговорював пос. Мігалі ріжві кривди народностей і предложив в тім дусі адресовий начерк.

Посол Ішпекуд (правит. стор) полемізував з передбесідником стараючи ся довести, що вступує лише один угорскій нарід. Заявляє, що буде противний заведеню загального, рівного і тайного виборчого права в інтересі мадарської народної держави, бо як раз Мадари випустять провід зі своїх рук, ніколи єго більше не відискають.

Заграниця.

В Персії панують знов заворушеня. Повстанче племя Кашкай заняло Іспаган, друге місто що до величини. А що Іспаган лежить на торговельній дорозі, яка веде з Тегерану до перського заливу, тож остання подія наносить торговлі великі страти, з сего приводу не є виключені поважніші замішаня. Тим більше, що повстанці наносять шкоду англійській торговлі. Мабуть вмішає ся в сю справу Англія, яка усадовила ся над перським заливом і зачисляє Іспаган до області своїх інтересів.

Іспанський президент міністрів Каналехас не покидає воєнного становища, яке заняв зглядом католицкої Церкви. Єго републиканські і революційні приятелі іхають єго ще більше на перед. Ватикан, який доси старав ся всіми силами не довести до остаточного зриваня відносин, бачить, що треба єму виступити більше рішучо в обороні своїх прав, запоручених договором.

Тому вистосував Ватикан нову ноту до іспанського правительства з протестом, заявляючи, що питанем про заборону новим релігійним чинам осідати в Іспанії може займатися іспанське правительство лише в порозуміню з Ватиканом, заким оно малоб стати предметом начерку закона.

У Франції став ся новий політичний скандал. Він стоить в звязи з процесом проти банкира Рошета, якому закинено з початку ріжні провини, котрі не є одначе так великі, як се зразу здавало ся. Обжалованє вийшло від деяких політичних діячів, між иншими від сенатора Превета і бувшого міністра і посла, а тепер містопредсідника парламенту Етисна. Они замісь, щоби внести скаргу де належить, то є до суду, звернули ся до тодішного президента міністрів Клеманса, щоби він звернув з уряду увагу судів на маніпуляції Рошета. Се вчинив Клемансо, хоч не мав до сего ніякої основи. Секретар префекта поліції Діран удав ся до Превета, який одначе рішучо збороняв ся внести скаргу на Рошета. Йі вніс опісля хтось инший, доси невідомий. Роше мав стягнути на себе гнів Превета і Етисна через те, що старав ся загорнути в свої руки акції найбільшого бульварного дневника, Petit Journal. А що сей дневник наслідком свого великанського накладу деколи приходив в поміч правительству, а Роше належить до націоналістичного табору, який хотів собі здобути добре ведений дневник, тож можна зрозуміти, для чого правительство і Клемансо вмішали ся до справи, яка обходила лише суд. Клемансо під сєю пору, як в парламенті відбуває ся розправа над інтерпеляцією в справі Рошета, перебуває в пол. Америці, де уряджує за доброю винагородою відчити про демократию.

Просимо відховити передплату.

Новинки.

— Календар. В п'ятницю: руско-кат.: Полож. ризи Пресьв. Богород.; римо-кат.: Розіслане Аюстолів. — В суботу: руско-кат.: Анатолия; римо-кат.: Преч. Д. М. шкаплірної.

— В справі релігійного вихованя рускої молодежи одержали ми від вельми поважного руского педагога отці влучні замітки: Що до справи релігійности і релігійного вихованя то я плекане релігійности в душі молодежи уважаю обовязком совісти. Не знаю, які колії життя приїде ся пізнійше переходити тим хлопцям, що я їх нині виховую. В тяжких злиднях і досьвідах життя і житейської борби, глибока віра і релігійність будуть може єдиною опорою, що охоронить їх від упадку і зневіри, тож несовісно було би підривати релігійність в серцях молодежи замість її поглиблювати. Релігійність, що обявляє ся тільки в одних зверхних формах, ту не вистарчає, она повинна жити в серцях і коли душа нею перенята, тоді і до зверхних форм віднесе ся з належним пієтизмом. — Передовсім катехит засіває зерно віри і Христової моралі теплим і с рдечним словом а через те впливає ту більше як не один другий. Тільки звісна річ, не сама школа і катехит виховує нинішнє молодіж, але і суспільність і часописи, а як ті розуміють вихованє будучих поколінь, річ доволі знана. На мій погляд дуже односторонно і невідповідно. — Ніколи не погоджу ся з тим, щоби молодіж перед часом втягано до політикованя, бо се виходить на згубу молодежи і на шкоду народної справи. — Она має нагоду зазнакомити ся з політичним життям, та нім зачне брати чинну участь, треба її перше навчити думати, критично дивити ся на справи, а пускати безкритичну масу в житє, що йде тільки сліпо за хвилею і проводирами, не має ніякого хісна а тільки криє у собі небезпеку, як се видимо на власні очи.

— Професор М. Вовк переїздив оноді через Київ до Галичини, де має зробити етнографічну подорож по Галицькій Волині (брідський повіт). В початку серпня проф. Вовк їде до Катеринодару, щоби оглянути там кравзу кубанську виставу і зробити деякі етнографічні та антропологічні досліди над місцевою українською людністю.

— Дирекция рускої приват. жєньської гімназії СС. Василянук у Львові, наділеної правом прилюдности, видала звіт за шк. рік 1909/10. Гімназия мала приготовляючу клясу і 4 кляси низшої гімназії, в яких було разом 106 учениць і 10 приватисток. Директором був проф. академ. гімн. Юліян Левицький. Крім єго учило ще 12 сил обовязкових предметів і 6 надобовязкових. Класифікация вийшла дуже добре здібних а відєнач. було 31+4, здібних 68+6, взагалі здібних 3, нездібних 2, а доповняючий іспит має зложити 2. Всі учениці з вїтмком 1 римо католички були греко-католицкого обряду, а всі рускої народности. Найбільше дочок було священничих (53), а урядничих 27, селянських і ремісничих дочок було 7 ітд. Місцем замешканя родичів були: Львів 36, львівський повіт 7, а решта є з инших повітів Галичини.

— Відгуки кацапского віча. Минувшого понеділка ставали перед карним судом в Чернівцях скликувачі тамошного кацапского віча, яке відбуло ся передминувшого місяця: Др. Могильницький, Геровский, кооператор Богатирец і отець Велигорский як відвчальні за переступ закона про збори, а саме за устроєнє демонстрації по зборах без попередного повідомленя поліції. Судия Аляч узнав їх винними і засудив на грошеву кару по 20 К. Заступник прокуратора вніс відклик з причини низької кары.

— Театри на Україні. Дружина М. Садовского розпочала літний сезон в театрі городского саду в Києві «Наталкою Полтавкою» і «Подєвізій» — В Харкові грає тепер театр Л. Сабініна. — В Катеринодарі під Кавказом перебуває тепер театральна дружина Д. Гайдамаки і О. Суслова. — Театр Л. Зеленогородского розпочав свої вистави в місцевості Дубівці, саратівської губернії. — З Бірючі, вороніжської губернії, виїхав театр Березняка, а ватомісьцє приїхав театр Б. Мікульского.

— З Рогатина. До I кл. прив. рускої гімназії в Рогатині зголосило ся 180 учеників. Вступний іспит зложило 169, тєк що іже при такім числі мусіли би бути три відділи в I. класі.

— Зміни в парламентарнім будинку. Як доносять відєньскі часописи в парламентарнім будинку розпочнуть ся сего тижня технічні роботи, що мають на меті переїрки деяких убікацій та зміни їх призначеня. Вхід до кульорів буде кризь теперішну туалетову комнату, а теперішній вхід і рахункове та індексове бюро, по усунєню одной стіни, будуть перемінені на гардеробу. Велика убікация, що служила доси на гардеробу, буде перемінена на окрему салю, бо наслідком переміни червоної салі на реставрацию, брак такої салі. Тісні убікації телеграфічного, кореспонденційного бюро, що находять ся в галаті вельмож, будуть розширені прилучєнем сусідної клубової комнати.

— Старинна зброя. Сими днями в селі Опанасівці, новомосковского повіту, на лавах дідича Іляшенка розкопано одну стару могилу, ще з часів татарских, і знайдено там кістяки чоловіка і коня; в зубах коня велізна вудила. Тут же лежали стремєна, наконечники стріл і списи, трохи одалє знайдено величезний меч і всяк

костяні та мідні прикраси до нього. Іржа поїла металеві річи, але форма їх лишилась цілою.

— **Бжильництво на Київщині.** На Київщині рахуєть ся 226.818 вуликів. Найбільш розвинене у черкаскім, васильківскім, квітківскім і тарашанськім повітах. Загальна вартість бжильничого господарства досягає 1.800.000 карб. Бжильництво дає хазяям від 300.000—800.000 карб. чистого прибутку річно.

— **Холера в Росії** приймає страшні розміри, а найбільше ширить ся на Україні. В останнім тиждні в Чернігові занедужало 15 осіб, померло 7. В чернігівській губернії на 74 випадків холери померло 31 людей. В Новочеркавську занедужало 59 людей, а померло 19. В черкавскім окрузі занедужало 102 людей, померло 47. В першій і другій Доньскім окрузі померло на холеру 17 осіб на 31 недужих. В сальскім окрузі занедужало 31, померло 22. В дінецькім окрузі заохоріло 196, померло 117. В хоперскім окр. заохоріло 15, померло 5; в таганрогскім і Таганрові занедужало 106, померло 19; в ростовскім окрузі заохоріло 204, померло 78; в Ростові і Нахичевані заохоріло 258, померло 85. За тиждень занедужало 1.002, видужало 542, померло 409. В Севастополі знова занедужали 3 особи. Лежить хорих 6. В Олександрівську занедужало 107, померло 33, лежить хорих 93. В Керчі занедужало 14, померло 8, лежить хорих 51. В Акермані занедужало 3 людей. В Тифлісі занедужало 2 людей а в повіті 1. В селі Острій Луці коло Миколаївска занедужало на холеру і померло 4 людей. В київській губ. за тиждень занедужало 190, померло 66. В орловській губ. занедужало 90, померло 37. В ростовскім градоначальстві за тиждень занедужало 303, померло 97. Від початку пошесть занедужало 2.871, померло 904. В Севастополі померло 3, лежить хорих 4.

— **Наука чужих мов в Японії.** У Токіо живе до 50.000 студентів зі всіх закутин Японії. Усі галузи людського знання викладають ся по висших школах Токіо, але найбільше слухачів мають професори язикознавства. Для навчання чужих мов у Токіо засновано окремих інститут чужих мов, удержуваний коштом держави. «Тут справне столпотвореніє вавилонське!» — пише „Japan Magazin“ про сей інститут. «Англійска, французска, німецька, російська, іспанська, італійска, хінська, корейська, тамільська, монгольська, малайська, майже всі мови, всі діалекти Європи й Азії викладають ся в сім інституті, що не має подібного в цілм світі. Саля, де збирають ся професори сего інституту, виглядає як міжнародний парламент. Бородаті Славяни чепурні Французи, масивні Німці, Італійці з такою жвавою гестикаляцією, яка надзвичайно дивує спокійних східних людей, величні Іспанці, бундючні Англіїці, — се представники Європи. А Азія? Тут попереду всіх Китайці, спокійні й горді, далі йдуть підслесливі Корейці, Монгольці з молитвенним виразом, революційно настроєні Індійці, Малайці-магометани, які при кожній зручній і незручній нагоді проповідують іслам... Студенти сего оригінального інституту марно не гають часу: що тижня они працюють по трийцять годин. Розуміє ся, кожний студент учить ся двох або трох мов, але бувають і такі, що одночасно вчать ся п'ятнадцять або й більше мов. Наука триває три до п'ять літ.

— **Індійці в Росії.** В Москві перебуває тепер цілий табір Індійців, які об'їжджають всю Росію, живуть з торгу. На одній з стацій біля Москви Індійці показували свої національні п'єси і «чудеса» своїх факірів. Хтось з публіки за один дуже вдалий фокус, дав факірові 5 карбованців. Табір дуже обурив ся сею милостинею і примусив факіра звернути гроші. На видавській стації в Москві, якась пані теж дала дівчині гроші, але та повернула, заявивши, що «ми не старці і милостині не просимо».

— **Переписка редакції.** Вн. К. Статю одержали, спасибі Вам, однак приневолені відложити задля пильніших справ на суботу.

Вн. М. Б., одержали, спасибі, помістимо в найближшій часі.

Впр. О. К. С. допись одержали, помістимо в тих днях. Просимо нас не забувати.

Оповідки.

— **Іменованя.** Президія краєв. дирекції скарбу іменовала офіціялів рахункових: Івана Маркевича, Івана Веруцького і Франца Цекліньского рах. ревідентами в IX. кл. рангі; асистентів рах. Гліба Дурбака, Альб. Березовского, Леоп. Мандля, Юль. Лашкевича, М. Дидинського, Жигм. Околовича і Вікт. Чопку офіціялами рах. в X. кл. рангі; а рах. практикантів: Сам. Овідого, Норб. Схегна, Йосифа Сокала, Романа Крушельницького, Ів. Ясеньского, Стан. Сташалка, Івана Коцюбу і Йос. Флісовского, асистентами рах. в XI. кл. рангі в гал. скарбових властях.

Посмертні оповістки.

— **О. Іван Грициневич**, парох в Вязовниці, ярославского декавата, упокоїв ся дня 5. липця в 52. році життя а в 28. р. сьвященства. В. в. п.!

— **О. Єроним Копистянский**, парох в Гуйську, добромільского декавата, упокоїв ся дня 9. липця с. р. в 56. році життя, а в 33. р. сьвященства. В. в. п.!

— **О. Лев Сембратович**, почетний крылошанин, перемискої епархії, декан сьвіцький і парох в Чертежи, упокоїв ся дня 12. с. м. в 66. році життя а в 43. р. сьвященства. В. в. п.!

Телеграми

в дня 14. липця.

Рим. В ватиканських кругах мають уважати зйрване зносин міжВатиканом а Іспанією неминучим.

Париж. Бельгійський король з королевою гостять тепер у президента Фалл'єра. При обіді виголошено тоасти про взаїмну приязнь Франції і Бельгії.

Лайхлінген (над Реном). Бал'юн до керманія «Ердфле» упав вчера зі значної висоти. Згнули всі, що були в лодці, а се керманіч і 4 інженери. Причиною був вибух газу.

Відень. Бар. Вінерт виїздить в суботу до Ішлю і буде у дісаря на послуханю.

Відень. Polit. Когг. дістала уповажене заперечити вістці, немов би управителя російского консуляту у Львові, Ольферієва, перенесено зі Львова з причини єго шпигунства і погублюваня кацапству, бо перенесене Ольферієва було давно порішене. (Очевидно, таке спростоване нічо не коштує, чому би не заперечити. Питанє лише, хто сему повірить. — Ред.).

Colosseum

в пасажі Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 1. до 16. липця 1910.

Найгарнійша сензация.

Шоленно о 8. год. вечер представлєне В неділі і сьвята 2 представлєня о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєне. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Лічниця Д-ра ТАРНАВСКОГО в КОСОВІ (за Коломиєю)

зел. стація Заболотів (Галичина). ОТВОРЕНА ВІД 1. МАЯ ДО КІНЦЯ ЖОВТНЯ

Для прикрашея

комхат і Читалєхь!

ТАРАС ШЕВЧЕНКО в домовині і МОГИЛА ШЕВЧЕНКА над Дніпром

Картини Сластьона виконані в артист. інституті Ангерера у Відні у величині 24+30 см. можна набути в книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10; за 80 сотиків без пересилки, за 1 К з пересилкою (franco). Прибуток з ровпродажи жертвував радн. Ол. Барвіньский на пам'ятник Т. Шевченкови в Києві.

Парохія подільска до заміни,

відомість в уряді парохіяльнім — Остапє.

153 (3-3)

Лекцію на селі прийме вправний інструктор, Степан Біляк, студент прах. Львів, ул. Льва Сап'іги ч. 85.

Др. Богдан Барвіньский:

Зїзд галицкого князя Данила з угорским ко-голем Белею IV. в Прешбурзі 1250 р. Історично-критична аналіза. Львів 1901. 16° ст. 18. — Ціна 50 сот.

Прешбурський зїзд в справі спадщини по Бабенбергах. (Причинок до історії великого австрийского безкорол'єва). Львів 1903. 8° ст. 27. — Ціна 30 с.

Жигимонт Кейстutowич, великий князь Литовско-руський. Історична монографія. Жовква 1905. 8° ст. XIV+170. — Ціна 2 К.

Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodubski. Львів 1906. 8° ст. 28. — Ціна 50 с.

Bogurodzicza dzewicza a історичні висновки Д-ра Щурата. (В інтересі історичної правди). Львів 1906. мала 8° ст. 41. — Ціна 20 с.

Історичні причинки. Розвідки, замітки і матеріали до історії України-Руси. І. Жовква 1908 мал. 8° ст. 170. — Ціна 2 К.

Історичний розвиток імені українсько-руского народу. Львів, мал. 8° ст. 41. Ціна 40 с.

Pieczęcie książąt halicko-włodzimierskich z pierwszej pol. XIV. w. Краків 1909. мал. 8° ст. 22. Ціна 40 с.

Pieczęcie bojarów halicko-włodzimierskich z pierw. połowy XIV. w. — вел. 8° ст. 4. Львів Ціна 5 сот.

Дістати можна в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок 10.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1910.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	вночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	10:05
Краків	7:27	10:10	1:15 Б	8:40	2:30
Тарнога	—	—	1:05	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:05	5:53	9:30
Черновець	—	—	—	6:35	12:26
Станиславова	5:45	—	—	—	—
Коломиї	—	10:21	—	—	—
Ходорова	5:15 Г	—	—	—	—
Стрия	7:28	11:45	4:25	7:41	11:42
Стрия	—	—	—	10:19 Д	—
Самбора	8:00	9:58	2:00	—	9:00
Рави рускої	7:32	12:00	—	8:00	—
Яворова	8:15	—	5:03	—	—
Брухович	7:32	1:05 Л	1:33 З	8:00	9:25 З
Брухович	7:49 К	1:20	4:03	3:26 К	—
Підгаєць	—	11:15	—	—	12:10
Винник	—	—	—	—	—
Янова	8:15	1:10 К	5:00	9:26 К	10:07 К
Любіня	8:00	9:38	2:00	9:00	11:40 Р
На Підзамчє з:					
Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:17	10:13
Бродів	7:01	—	2:00	5:17	10:12
Підгаєць	—	10:54	—	9:44	—
Винник	7:26	—	—	6:29	11:55 А
На Личаків з:					
Підгаєць	—	10:33	—	9:28	—
Винник	7:10	—	—	6:13	11:39 А

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	вночі
Кракова	3:55	8:25	3:15	6:55	11:15
Краків	6:04	8:40	3:55	7:45	12:45
Краків	—	—	2:45	6:04	—
Мшани	—	—	3:30	5:41	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	8:10	11:10
Черновець	6:10	9:35	—	—	10:26
Черновець	—	9:10	2:23	—	2:50
Станиславова	—	—	2:52	—	—
Коломиї	—	—	—	5:59	—
Ходорова	—	—	—	8:23 В	—
Стрия	7:30	10:15	1:45	6:50	11:25
Самбора	6:00	9:05	3:40	—	10:40
Рави рускої	7:34	—	2:30	7:10	11:35 З
Яворова	8:20	—	—	6:30	—
Брухович	6:13	10:05 Л	2:35 З	8:38 З	11:35 З
Брухович	7:34	12:25 З	4:24 З	7:10	—
Підгаєць	5:58	—	—	6:16	—
Янова	8:20	10:20 К	1:35 Н	3:35	6:39 К
Любіня	6:00	9:05	2:15 Р	3:40	10:40
З Підзамчя до:					
Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:33	11:32
Бродів	6:35	11:00	2:31	8:33	—
Підгаєць	6:12	—	—	6:30	—
Винник	—	—	1:30	—	11:35 А
З Личакова до:					
Підгаєць	6:31	—	—	6:50	—
Винник	—	—	1:49	—	10:54

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим другом. — *) Лише в неділі.
А = лише в середі і суботи. — Б = від 1:6 до 30/9 щоденно; В = в день перед кождою неділю і сьвятами обох обрядів. — Г = в день по кождій неділі і сьвяті обох обрядів. — Д = від 19/6. до 11/9. в неділі і рим.-кат. сьвята. — З = від 1.6. до 30/9. щоденно. — К = від 1/5. до 30/9. щоденно. — Л = від 1.6 до 31/3 щоденно. — Н = від 1/5. до 11/9. в неділі і рим. кат. сьвята. — Р = від 15/5. до 11/9. в неділі і рим. кат. сьвята.